

SLOVENEČ.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejeman veljá: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejeman veljá: Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan veljá 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema upravništvo (administracija) in ekspedicijska, Semeniške ulice št. 2.

Naznanila (inserati) se sprejemajo in veljá tristoletna petič-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat: 12 kr., če se tiska dvakrat: 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.
Rokopisi se ne vračajo, ne frankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniški ulici h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izvenredne nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 79.

V Ljubljani, v četrtek 8. aprila 1886.

Letnik XIV.

Državni zbor.

Z Dunaja, 7. aprila.

Konec razprave o proračunu finančnega ministerstva

bil je včeraj popoldne ob petih. Da so mogli zborovati nekateri odseki, ni bilo namreč večerne seje, zato je pa dnevna seja trajala celih sedem ur. Govorili in govorili so še mnogi govorniki in se zagajali v razne reči. Kronawetter je od vlade tirjal, da ne sme unionski banki pregledati globe, katero je zapadla, ker ni prevzela toliko soli, kolikor se je bila pogodila z državo. Wrabetz in Matscheko sta prijemala c. kr. državno tiskarno, češ, da drugim tiskarnam požira zaslužek, kar je pa vodja te tiskarne, dvorni svetnik Beck odločno zanikal, in Roser je imel triindvajseti govor zoper malo loterijo, ne da bi bil pa mogel svetovati, kako naj država skrbi za denarno zgubo, ki bi jo po odpravi loterije takoj zadela. Konečno je še Tausche priporočal kovanje manjšega denarja. Izmed vseh govornikov priporočal je le Kronawetter, da naj se dohodki glob povikšajo za 30.000 gld., pa sprejeti so bili zneski, kakor jih je predlagal budgetni odsek.

Kupčijsko ministerstvo.

Danes ob desetih dopoldne pričela se je razprava o proračunu kupčijskega ministerstva, pri katerem je zopet vpisana cela vrsta govornikov. Prvi je govoril Kindermann o poštinih in telegrafskih uradih, za njim pa je prišel na vrsto Šuklje ter je priporočal znižanje železničnih tarifov in zidanje dolenske železnice, ki je potrebna iz svetovno-kupčijskih ali prometnih ozir, potrebna zaradi zveze z Dalmacijo in zaradi ubožne, od splošnjega prometa odrezane Dolenjske, potrebna pa tudi iz vojaško-strategičnih vzrokov. Ravno o tej zadevi govoril bo tudi poslanec Pfeifer, vendar pa se ne

vé, pride li že danes na vrsto ali ne, dasiravno bode drevi zopet večerna seja.

Za Šukljatom govoril je Heilsberg, za njim pa začasni voditelj kupčijskega ministerstva, ki je Šukljatu odgovarjal, da je gledé tarifov vlada že nekaj storila in da se ravno sedaj vršé razprave z raznimi železniškimi družbami zaradi vravnjanja enotnih tarifov. O dolenski železnici je pa rekel, da je sicer res došlo vladi v tej zadevi dosti peticij in da je glavno železnično vodstvo skrbelo za prvotno trasiranje, toda peticije same ne zadostujejo, ampak vlada mora imeti pred seboj natančne preglede in načrte, preden se zamore za tako delo odločiti. Taki načrti in pregledi ji pa gledé dolenske železnice dosedaj še niso došli.

Iz teh besed se toraj gledé dolenske železnice ne more sklepati še ničesa; voditelj kupčijskega ministerstva ni obljubil, pa tudi ne odrekel omenjene železnice, ampak hoče na nasvetovano resolucijo odgovoriti še le tedaj, ko bode imel pred seboj vsestransko dovršene natančne načrte. Konsorcij mora toraj sedaj v prvi vrsti skrbeti za trasno revizijo, oziroma za stroške, ki jih bode to delo napravilo, in potem pride reč še le pred državni zbor. Kranjska hranilnica pa ima sedaj zopet lepo priliko pokazati, da s svojim denarjem ne podpira strankarskih namenov, ampak da jih obrača na korist kranjske dežele.

Govor g. posl. dr. Viteziča

v 43. seji državnega zbora dne 3. aprila pri razpravi o nastavkih naučnega ministerstva.

(Dalje.)

Kakor bodem kazal v svojem govoru, so prlašali v enem slučaju občino — bilo je to v Lovrani — občina in deželni šolski svet sta bila zoper to, da bi se šola razdvojila in sta hotela za učni jezik imeti hrvatski. A vendar je ministerstvo bilo zoper to.

Tako postopanje je očitno zoper postavno določbo. Kajti po členu XIX. ima vsak pravico, da varujejo in goji narodnost in jezik. A sistema tukaj sprejeta je tudi zoper § 1. imenovane šolske postavbe, ki pravi: „Ljudska šola ima nalog vzgojevati otroke npravno-versko, razvijati njih duševno delavnost, podati jim v daljno izobraženje vednosti za življenje potrebnih in staviti podlago, da se vzgoje v vrle ljudi in koristne državljane v občinstvu.“ Da otroci, ki se podučujejo v jeziku njim nerazumljivem, tega smotra ne morejo doseči, je pač jasno, marveč razvijanje in izobraženje nastopi rakovo pot. Imenovana šolska sistema je pa tudi v nasprotju s § 51. šolskega in učnega reda dne 20. avgusta 1870, ta paragraf se glasi: „Smoter jezikoslovnemu poduku je pravilno razumevanje, kar se pripoveduje v maternem jeziku, zmožnost izraževati se ustmeno in pismeno točno in gladko, zmožnost brati z izrazom tiskano in pisano in natanko razumevati berila po svoji vsebini in po sestavi posameznih delov. Pri tem naj se zbistri opozovalnost, pojasnujejo misli in vtrdi spomin.“

Ako se podučuje v nerazumljivem jeziku, kakor je to po občinah v Istri z namešanim prebivalstvom, tako ne more govorjenja biti o natančnem razumevanju beril, o bistrenji opazovalnosti in pojasnovanju misli.

A za-me ne govoré le same te določbe postav, lahko tudi navedem razsodbe državnega sodišča, ki govoré zoper ta načela.

Državno sodišče je šestokrat razsodilo, da oportunisti vzroki ne morejo odpraviti osnovnih in državnih postav.

Dvoje občin na spodnjem Avstrijskem se je obrnilo do ministerstva zoper to odločbo, da bi se v njih krajih vpeljala nemška ljudska šola. Ministerstvo je to pritožbo odvrnilo vtemeljevaje, da bi znanje nemškega jezika v teh krajih bilo zelo koristno. Občine ste se obrnile do državnega sodišča, katero je potem v dveh razsodbah, dne 25. aprila 1877 in 20. junija 1881, to ravnanje imenovalo

LISTEK.

Faust ali Fäustlein?

„Jezičnik“, kojega spisuje profesor J. Marn, dospel je že do XXIII. leta ter si je pridobil skoraj občno priznanje. Hvalno ga vselej omenja ne le dr. Jagić v „Archivu für Slavische Philologie“, ne le dr. Miklošić, kateri je letos zanj koj drugi dan poslal mu v dar „Die christliche Terminologie der Slavischen Sprachen“, ampak tudi slovensko časništvo, n. pr. „Popotnik“, „Duhovni Pastir“, „Slovenec“, „Zvon“, „Slovan“, „Kres“ itd. Svěst sem si, da se g. profesor zaradi obilne hvale ne bo prevzel, marveč da bode tem pogumnejše deloval na korist in pospěh slovénski védi. Da ga pa slovénski mladi svet ne bode napačno sodil, in da posvetna inteligencija slovénka ne poreče, da je on sam in po družnikih svojih — spiritus, qui mortificat, ne pa spiritus, qui vivificat — pregovoriti mi je o dveh kritikovalcih, in to sta gosp. Fr. Wiesthaler v „Zvonu“ (VI. 2) in g. Andrej Fekonja v „Slovanu“ (št. 3. 4).

S prvim gospodom se že dobro pozna, in — lani sva si obětala, da na slovstvenem polji, kadar

se zopet srečava, o osebah in nemilih osebnostih ne govoriva niti besedice več („Slovenec“ XIII. 105); toda — naturam expellas furca, tamen usque recurret — rekši ste mahnili po meni „Jezičnikovem zvestem čitatelju“ — ter vzkliknili s Faustom:

Es thut mir lang' schon weh,
Dass ich dich in der Gesellschaft seh'.

Nato molčati ne morem, in povém Vam, da prej bode konec Vašemu, dasi tudi ljubeznjivemu kritikovanju, nego zvestobi in zvezi moji s profesorjem samim. Povém Vam tudi, da jaz nisem X. v „Slovencu“. On — X — tudi ni prišel nad Vas s kolom ali cepcem, kakor Vi pišete; z dovtipno šalico, ktera nikakor ne žali „prave, krščanske ljubezni“. Vas je spravil „aus dem Häusel“ („Slovenec“ XIV. 10). Da mu pravite duhoven kritikaster, to — vidite — je pa greh, ki se Vam utepa, kajti gospod je v sodbi svoji bolj bistroumno in mnogo globljeje od Vas posegel v stvar samo.

Da je „natisno (24. 12)“ izvirnikova, ste uganili; pa ugibajte še, kako mu more biti oblika ta lastna. Kako bi se dali knjižniki slovénski opisovati v redu abecednem, ali po narečjih, ali uradniško po deželah p. kranjski, štajarski, koroški, goriški itd., to pač nikamor ne kaže in mi ne more v glavo. Ko-

likor je mogoče, opisuje jih gosp. profesor Marn po načinu Čopovem, ali — ker jih iziskuje in sestavlja sproti, dal se bode pravi časovni red določiti raznemu delu, kadar bode dovršeno. Kolikor o zadnjem „Jezičniku“ vém, sklenil ga je nalašč s Potočnikom, pisateljem bolj duhovitim, čegar rano delovanje vendar živo sega v novejšo dōbo.

Z drugim gospodom — A. F. — se doslej še ne pozna, in bodi mi brez zamere, da si drznem pojasniti Vam nekatere stvari. Vi presojujete v „Slovanu“ (1886 št. 3 in 4) „Jezičnike XXI — XXIII od l. 1883 — 1885, in v senčni strani Vam najprej ni všeč naslov „Jezičnik“, češ, to je človek jezičen, človek dolgega jezika! — Ali — da bi se človek, kateri se že 23 let „vleče za jezik“ in razkazuje, kako se je slovénski jezik jel pisati, kako se je likal in kvaril in razvijal doslej, ne mogel in ne smel zvati „Jezičnik“, kdo bi si to mislil! Tudi je od IX. leta pod prvim še drugi naslov, in — čez 23 let pisatelju svétovati, naj si za dve leti še ime premeni ali je opusti, je pač malo prepozno.

Zahtevati, naj se naslovi knjigam izpisujejo vsi popolnoma in povsema v prvotni obliki, p. v Bohoričici, Metelčici, Dajnčici itd., to se pravi: tirjati kaj nemogočega. Tiskarna nima v to potrebnih črk; virov vselej ni dobiti; časnik, po katerem „Jezičnik“

nepostavnim in razsodilo, da člena XIX. državne osnovne postale, § 1. državne šolske postave, in § 51. šolskega in učnega reda ne oportunistvo, ne koristnost ne odpravi in niti ne razveljavi.

Naj mi bode še dovoljeno pojasnovati, kako pripravijo slovenske stariše v Istri na to, da privolijo vpisovanje svojih otrok v laške šole. Po namešanih krajih prigovore uboge ljudi, ki navadno niso izobraženi in nimajo pojma o šolstvu, ter jim pravijo: hrvatski, oziroma slovenski jezik že znate, ta jezik govorite doma, o tem vas ni treba podučevati, a laški jezik vam je neogiblivo potreben; občujte vedno z Italijani in se morate toraj naučiti njih jezika. Ubogi ljudje, ki ne poznajo nasledkov tega, kar se jim pripoveduje, po večem privolijo — a ne povsod — in vpišejo svoje otroke za laški jezik v laške šole. So pa tudi stariši, ki razumó, kam merijo te umetnosti, in ti zahtevajo, da ostane hrvatski jezik učni jezik. Ker pa občujejo z Italijani, so pa tudi za to, da je laški jezik zapovedan nauk. To pa nasprotna stranka ne pripusti, ampak nastaja na to, da se tam, kjer je namešano prebivalstvo, vse strogo loči na dvoje, da se v enem oddelku ne podučuje v jeziku drugega. Stariši, ki so prepričani o koristi laškega jezika, so prisiljeni otroke zapisati v laški oddelek, ali pa odpovedati se izobraženju v laškem jeziku; med dvema zlegoma volijo manjše in otroke vpišejo v laške šole. Nasledek temu je prav žalosten, otroci zaostajajo v vzgoji in izobraženju; niti brati se ne naučé hrvatskega ali slovenskega; italijansko znajo brati, a v maternem jeziku ne. Po drugi strani se pa tudi laškega dovolj ne naučé, tako da jim tudi to podučevanje malo koristi. Na tak način lahko razumemo, da prebivalstvo leze čedalje bolj v revščino in edinščino in da uboštvo v tej deželi strahovito narašča.

Za dokaz temu bi vam lahko navedel oficijelne date, in to so pojasnujoče opombe k vladnemu predlogu o vpeljavi predpisav za dedinsko razdelitev gospodarskega posestva srednje velikosti.

Na strani 8. teh pojasnovanj se bere, da je v dobi od l. 1868—1881 v Primorji poprek dolga na zemljiškem posestvu 123.40 odstotkov in dolga na hišnem davku 102.94 odstotkov.

Na Gorenje-Avstrijskem je dolga v tej dobi na zemljiškem davku poprek 1.55 odstotkov, dolga na hišnem davku 0.60 odstotkov.

Zlagam se tu popolnoma s slavno vlado, da nas te številke o zares žalostnem stanju te dežele v gospodarskem oziru prav živo prepričajo. A vendar se ne zlagam s to mislijo, da je vzrok temu le to da dosihmal ni bilo nič predpisanega zaradi dedinske delitve kmetijskih zemljišč, marveč mislim, da je poglavitni vzrok protinaravna šolska sistema.

Iz drugega zvezka tega statističnega ročnika je razvidno, da med tem, ko je bilo pri ljudski štetvi ta stran Litave 31. decembra l. 1880 — 34.73 odstotkov nad 6 let starih, ki niso znali brati, je bilo v Primorji razmerje k temu 56.39. Vidite toraj, gospoda moja, kak neznansko velik razloček je med poprejšnjim številom vse državne polovice in med tistim številom, katero je v Primorji. To razmerje pa še bolj v oči kolje, ako tukaj primerimo posamezne dežele.

Na Gorenjem Avstrijskem n. pr. je razmerje

8.51 odstotkov, na Dolenjem 8.55 odstotkov, a v Galiciji — tukaj pa je velikanski razloček — je 77.12 odstotkov, v Dalmaciji 87.34 odstotkov. Treba pa je še omeniti, da to razmerje, katerega sem omenil zastran vsega Primorja, bi bilo še veliko slabše, ko bi se vzela v poštev samo Istra, ker so na Goriškem in v Trstu šolske razmere veliko boljše, bi bili odstotki pri Istri brž ko ne taki, kakor sem jih navedel pri Galiciji in Dalmaciji.

Sedaj pridejo pa tuji v deželo in se spodtikujejo, da je prebivalstvo tako neumno. Tako je bilo pismo napisano iz Opatije pred enim letom v „Neue Freie Presse“, ki pripaja od zdravnika ki tukaj na Dunaji zelo slovi, v tistem je bilo prebivalstvo popisano tako, da so se o tem posmehovali.

Odgovor na take neslanosti in zasmehovanje naj bode, da ni prebivalstvo, kar se tiče duševne nadarjenosti, nič slabše, kakor v drugih krajih, da bi se celó s prebivalci drugih krajev dalo primerjati.

Ubožno ljudstvo ni krivo te neukretne šolske sisteme in tedaj naj bi mu prizanesli tako zaničevanje.

Kar pa je najbolj zanimivo pri vsem tem je, da šolska uprava to varuje, in o tem bom povedal, kar se je v kratkem zgodilo v šolski občini Lovrani, v občini, ktera je uprav v tem okraju, o česar prebivalcih se je pisatelj omenjega lista tako laskavo izrazil. Šolska občina v Lovrani ima vsega skupaj 2743 prebivalcev, po zadnji ljudski štetvi je tam 2596 Hrvatov, 134 Italijanov in 13 Nemcev. Na 100 Hrvatov pride toraj 5 Italijanov. Od nekdaj je bil tam učni jezik hrvatski, vendar so že v drugem tečaju vpeljali laški jezik za obligatni učni predmet, in sicer je bil tak šolski red že od leta 1866, tega leta je to vpeljal škofijski ordinarijat v Trstu dne 21. novembra v porazumljenji s c. kr. namestništvom, to je trajalo do leta 1881, ker še v uradnem poročilu v šolskih razmerah v Istri l. 1880 je navedena šola v Lovrani za hrvatsko šolo. Vprašanje, ki se tiče učnega jezika, je zastavil še le decembra 1881 krajni šolski svet v Lovrani. Krajni šolski svet v Lovrani je sprejel nasvet tamošnjega učitelja, da se mora šola razdeliti v dva oddelka, v hrvatskega in italijanskega. Pozvedovali so v novič in ukazali, da ima krajni šolski svet o tem vprašanju biti zaslišan, in vsled zapisnika 18. februarja 1882 so vsi udje krajnega šolskega sveta konstatirali (spoznali), da je bilo v zadnjih treh letih zapisanih kakih 470 šolskih otrok, iz mesta 100, a drugi so bili iz selskih občin. Dalje so konstatirali, da iz selskih občin niti eden otrok ni razumel italijanskega, in da je bilo iz mesta le malo takih, s kterimi bi se bilo moglo — kaj pak z veliko zgubo časa — začeti podučevanje v laškem jeziku. Nato je deželni šolski svet l. 1883 ukazal, da se ima občina, ki šolo vzdržuje o tem vprašati a med tem naj pa ostane tako, kakor je bilo, da je namreč hrvatski jezik učni jezik.

Občinski svet v Lovrani je v seji 8. novembra 1883 sklenil temu zopet pritrditi ter željo izrazil, da naj ostane hrvaški jezik, kakor do sedaj učni jezik, da se pa vendar v drugem letu ima začeti z laškim jezikom in ta more biti obligaten za vse predmete. Vsled tega je razsodil deželni šolski svet

z odlokom 18. februarja 1884, da tudi zanesprej ostane hrvaški jezik podučni jezik, a s italijanskim jezikom mora se začeti vendar že v prvem šolskem letu. Odstopili so od dosedanje navade in so prijenjali v tem smislu, ker dosihmal je bila navada, da so z italijanskim jezikom začeli še le v drugem tečaju. Kakor za izgovor je prideljal ta odlok še to-le: da ni vpeljal italijanskega jezika na učni jezik, zato ker se po pedagogičsko-didaktičnih načelih tisti jezik ne more vpeljati za učni jezik, katerega otroci, vstopivši v šolo, ne razumó. Da bi italijansko še bolj vtolažili, pristavil je odlok še to-le: da se bodo otroci v tem in v drugem izobraževali toliko, kolikor potrebujejo v življenji.

Ali še ta prijenljivost (koncesija) dalje skoro ni bilo mogoče iti, ni bila zadosti laški stranki, ker deželni odbor, ki bi imel zastopati Slovence in Italijane, poslal je rekurz do ministerstva, in najbolj zanimivo je to, ministerstvo je uslišalo ta rekurz z odlokom 29. novembra 1884.

S tem odlokom je ministerstvo razsodilo, da se ima že z začetkom drugega polletja 1884/5 ljudska šola v Lovrani deliti na dva oddelka, v hrvaškega in italijanskega, in to mora starišem prepuščeno biti, v katerega teh oddelkov hočejo otroke vpisati. Odločno stoji v tem odloku, da ne smé biti ne v enem, niti v drugem oddelku drugačen jezik učni predmet.

(Dalje prih.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 8. aprila.

Notranje dežele.

Profesorji pa državni zbor. Stara „Presse“ ima v šte. 97 članek, ki ji je po njenem zagotovilu došel z „nemškega Severa“ in ki so pečá z razpravami državnega zbora o proračunu naučnega ministerstva, ter poroča, kako pruski Nemci sodijo o naših razmerah. Članek omenja, da so hotli liberalni govorniki nekako razdraženost napraviti med Nemčijo in Avstrijo, da pa tega niso dosegli, ter nadaljuje: „Ako se na Nemškem kateri reči čudimo, je strašansko silna važnost, ki si jo v avstrijskem parlamentu na obeh straneh zbornice prilastuje sam na sebi gotovo vse časti vredni stan gimnazijskih učiteljev. Ze čez 40 let kaže se vedna prikazen, da je politikujoča pedagogika jako nevarno znamenje volitev, toda v Nemčiji smo to prikazen kakih deset let sim srečno premagali. V Avstriji pa je videti, da imajo res veliko preobilnost parlamentarnih gimnazijskih ali realnih velikašev.“

Poslanec Pacher je v **postanski zbornici** na Dunaji razmere v nemškem cesarstvu tako mišno in zapeljivo slikal, da bi človek, ki taistih ne pozná, v resnici mislil, da se po Bismarkiji, kakor svoje dni po obljubljeni deželi samo méd in mleko cedi; da ljudje ondi tako malo davka plačujejo, da tega niti ne čutijo ne in da je blagostanje med narodom tolikošno, da revščine drugače ne poznajo, kakor po imenu, in kar po časnikih iz drugih dežel o nji zvedó. Tej slepariji je dobro posvetil Čeh Vesely, ki mu je na vsa usta povedal, da tudi na Nemškem ni vse tako, kakor je Pacher slikal. In če bi tudi res bilo, pravi Vesely, da bi se po Bismarkiji v resnici mleko in méd cedila, da bi ondi kmet, namesto da davek plačuje, še vsako leto toliko in toliko iz državne blagajne za podporo dobival, če bi mu prav noč in dan cvrli in godci

polagoma prihaja na dan, bi raznega črkopisja sprejemati ne mogel in ne hotel.

„Sicer vemo, da je „Jezičniku“ le ta namen: nabirati in znašati neobdelane kamne, iz kterih kani gosp. pisatelj slednjič sestaviti veliko poslopje književne zgodovine slovenske“ — to javno pripoznavati in iz „Zvona“ prepisavati, pa vendar zahtevati — veljá obéma — umetne celote, znanstvene metode, vzajemne oznake ali ocene književnikov, jeli to pravedno, jeli dosledno?!

Da je iz XVI. veka v „Jezičniku“ samem manj vzgledov, iz XVII. nekoliko več, vzrok temu je povedal g. prof. Marn v predgovoru L. XXI in jaz po vseh ustih dokaj glasno („Slovenec“ XII. 63), in vendar se mu še vedno oponaša versko stališče! So-li tedanji pisalci delovali na katerem drugem, morda jezikovnem ali narodovskem? Ker pogrevate že dokaj obdelane stvari, svetujem o tej priliki g. prof. Marnu, naj vsaj tudi moje odgovore iz „Slovenca“ posebej dá natisniti v obrambo tem bolj, ker se v slovenski bibliografiji (Letopis Slov. Matice 1885 str. 387) med raznimi deli nahaja tudi strastno sloveči umotvor: „Kdo je mojster in kdo — skaza“!

Grajati, da se v „Knjigi Slovénski“ tiskajo tudi spisi latinski in nemški, ne samo slovénski — uprav v slovénsčini, — ni razborno, in modro, kajti „Knjiga Slovénska“ znači tudi: Knjiga Slovencev, in popolnoma prav je, da se pokažejo rojeni Slovenci, kako so delovali in slovéli v mnogih jezikih. — Sicer se ponatiskuje le, kar je vpliv imelo v knjigo slovénsko, na pr. po Valvazorju; iz Primica o liturgiji, da so jeli bolj gojiti poezijo cerkveno in so prikazali se na pr. Dolinar, Potočnik itd.; o Edlingu se Pisanice drugače ne morejo umeti, niti zveza med nemškimi in slovenskimi šolskimi knjigami; o Linhartu, kako je prizadeval si po nemščini slave pridobivati svojim rojakom; pri Kuraltu je prevod in razun njega še drug vzrok pristavljen, in čudno je le, da ga kritikovalec — čast. g. A. F. — niste zapazili; vsaj pojasnjuje vprav vzajemno delovanje, kakoršno Vi sami z desnico ukazujete, z levico pa karate!

Preprosto, da — preotroško je zahtevanje, naj „Jezičnik“ Vam na ljubav ponatiskuje, kar je že spisal v prejšnjih tečajih! Kaj bi rekel „Tovariš“ in njegov vrednik, in kaj bi rekli naročniki ali tovariši učitelji?! Tudi prof. Marnu pri tem spi-

sovanji marsikaj ni pri rokah, in mora iskati ter iskati, pa še ne najde, česar bi rad.

Da se v „Knjigi Slovénski“ ne naštevajo celó vsi spisi in pisatelji, to se vé; kdo bi bil temu vzmožen? „Jezičnik“ to sam pripoznava na pr. XXII. str. 77, kjer pri manjih knjigah pogosto pristavlja itd. itd. Rokopisov, ki niso imeli nobenega vpliva v slovstvu slovenskem; pisateljev, o kterih se ne vé, kaj in kdaj so pisali; bukvic šolskih ali cerkvenih z nobenimi ali le malimi spremembami, kdo jih pogreša?! — Ako Jonke sam pravi, da je „Čbelarčika tudi v krajnski jezik prestavit dal“ (str. 73), čemu še posebej opominjati, da on sam ni pisal slovénski!

Po „Zvonu“ in „Kresu“ slovénske umotvore sedaj pobirati in spisovati — ni kaj posebna umetnija; tudi ni kaj vzvišano prerokovanje, da prinese „Knjiga Slovénska“ v XIX. veku B. še knjižnike ali pisatelje, kterih ni dati mogla knjiga A. — Sicer pa ste postregli „Jezičniku“, da mu ne bo treba naposled po svetu pošiljati pristavkov in popravkov. — Drugi naslov „Jezičniku“ v treh zadnjih letih je „Knjiga Slovénska“; torej bi bili pogodili mu bolje, da ste našli ktere dobre knjige sloven-

godli; nas, kar nas je dobrih Avstrijcev, to vendar ne more mikati in vabiti preko črnomorne ograje. Da je Pacher lagal, razvidi se že iz tega, ker je ravno na Nemškem vse živo mravljinicev, ki se socijalisti imenujejo. Kjer tisti lažijo, ondi ni posebnih dobrin iskati, pač pa vse kaj drugega.

Kakošna je *vzgojevalna vrednost današnje moderne šole*? Piškava! Preveč se časa potratiti za realne predmete in premalo se pozornost obrača na tiste predmete, ki poleg bistrenja duha blažijo tudi srce. Odločno premalo pečajo se pa dandanes pri vzgoji mladine s predmeti poslednje vrste, med katerimi veronauk prvo mesto zavzema. Današnje šole morale bi biti bolj humanističnega in manj realnega značaja, če hočejo biti svoji nalogi kos, da bi gmotno stran spridenega človeštva požlahtnile. S tem pa bi morali že prav spodaj pri tleh začeti, kjer naj bi se veronauku vsaj še enkrat toliko ur določilo, kolikor jih ima ta predmet sedaj. Kar bi se na ta način v ljudski šoli dobre podlage napravilo, nadaljevati bi se morala na srednjih šolah in dovršiti pa na univerzi. To bi Vam bil rod, v resnici prava in zdrava podpora državi, na katero bi se vse od kraja v sreči in nesreči naslanjati smelo, kajti ta rod bi imel poleg učene glave in bistrega uma tudi blago plemenito srce, polno krščanskega usmiljenja, ktere ga pa med današnjo mladino redko najdemo; enako tudi ne med sedanjimi trgovci, tovarnarji i. dr., ker je vsa izgoja že mnogo let preveč realna. Ali se nam je nadjati kedaj take izgoje? Da, toda še le tedaj, kedar bodo nastopili učitelje na ljudskih, srednjih in velikih šolah možje, ki so bili sami v tem duhu izgojeni, prej pa ne.

V *Pragi* pričele se bodo priprave za osemstoletnico v spomin venčanja vojvode Vratislava za češkega kralja leta 1086; ob enem bode pa ta osemstoletnica tudi petdesetletnica, odkar je bil venčan poslednji češki kralj cesar Ferdinand Dobrotljivi dne 7. septembra 1836. — Da se bosta ta dva v češki zgodovini pomenljiva spomina dostojno praznovala, sošli se bodo Praški mestjani na posvetovanje, da določijo, kaj jim bo v tej zadevi vkreniti, da se slovesnost kolikor možno sijajno in velikega pomena vredno priredi. Čehi s to slavnostjo v prvi vrsti nameravajo narodni ponos na svoje zgodovinske pravice poživiti in okrepčati in zavest o češki kraljevini podvojiti. Saj je znano, kako si ravno avstrijski prusjani o vsaki priliki prizadevajo, češko kraljestvo vničiti. Poslednje spomine nanj hočejo odpraviti s tem, da bi razkrojili kraljevino, ki je po češkem državnem pravu nerazdeljiva celota, v dva kosa, v češkega in nemškega. Dalje ravno ta svojat tudi v deželnem zboru noče nič slišati o češkem državnem pravu in češki kraljevini. Kedar pride govorjenje na to in Čehi svojo deželo v državnem zboru nazivljejo „Kraljestvo Češko“, se takoj kak Pickert ali kak Knotz oglasi in govorniku kliče: „pokrajina češka, ne pa kraljestvo!“ Gledé tolikošnega napora od nasprotne strani pač ni čuda, če tudi Čehi mislijo na protiklin.

Vnanje države.

V nedeljo zjutraj prinesel nam je telegraf jako kratko novico iz Belega grada, da so se razprave z *Rističem* o sestavi novega ministerstva v soboto zvečer razbile. Zakaj — tega telegram ni povedal. Sedaj se čitajo o tej zadevi razne kombinacije in ne dá se takoj razločiti, kaj je resnica, kaj laž. Nekteri trdijo, da je kralj za to Rističu hrbet obrnil, ker je Ristič kot prvi minister tolikošnjo oblast za-se zahteval, da bi bil kralj poleg njega le še uloga viličastne ničle imel. Ker pa kralj Milan hoče biti v pravem pomenu besede vladar Srbije, ministri njegovi pa naj bodo izvrševalci postav in vladarjevi svetovalci, je pač čisto

ske — čemu so mu samo imena: Narat, Perger, Jaklin, Košar itd.?!

Kakor preveč tirjate — čast. g. A. F. — tako tudi preveč obéate v svoji razsodbi, kjer naravnost pišete: „A takó bode tedaj g. prof. Marn, kakor sam pravi, vrzel mej knjigopisjem Čopovim in Costovim zgradil“ („Slovan“ št. 4, str. 59.). Prof. Marn pa piše v predgovoru (XXIII): „Omenjeno vrzel bi jaz rad še zgradil — vsaj po pisateljih vže zamrlih.“ — Bi rad še — spreminjati v: bode tedaj zgradil — kaj je to, kako si drznete? — Dasi Jezičnik — vendar ni dolgega jezika — ni v povedanji ni v obétanji. Po tem takem se tudi nam živim knjižnikom ni bati, da pridemo v „Jezičnika“! Po moji misli jo je „Kres“ pogodil pišoč (VI. I.): „Jezičniku ni sicer namen, podajati slovstveno zgodovino slovénsko v svojem notranjem razvitku, ali vendar nam vsak letnik dobro dojde, ker nam kaže po značajnih zgledih pisavo vsakega pisatelja in predmet, kojega je dotičnik obdeloval. Marnova „Knjiga Slovénka“ je obširna bibliografija naše književnosti z zgledi vred in z značajnimi črticami o raznih pisateljih.“ — Da namenjeno delo srečno dovrši, v ta namen — kakor Vi — tako tudi jaz želim, naj ljubi Bog mu dá potrebnega zdravja pa dobre misli!

„Jezičnikov“ zvest čitatelj.

naravno, da si ni hotel ministra na glavo nakopati, s katerim bi moral vladanje deliti. Druga kombinacija o Rističevi odklopitvi je pa ta, da menda ni bil po volji našemu poslaniku grofu Khevenhüllerju. Ta je pa že bosa. Ravno nasprotno dobil je grof Khevenhüller z Dunaja od grofa Kalnokya strog odlok, da naj se zdrži vsakega vtikanja v srbske zadeve, naj že stopi na krmilo Ristič, ali pa naj ostane dosedanji Garašanin, kajti Avstrija je še vedno tolikanj trdna, da bi v Belem gradu tudi Rusom prijazni kabinet prenašala. Sicer se pa tukaj o Rističu govori, da je bil namenjen takoj, ko bi bil postal prvi minister, podati se k avstrijskemu poslaniku grofu Khevenhüllerju, ter ga zagotoviti popolne svoje lojalnosti nasproti Avstro-Ogerski. Tretji nazor o Rističu so pa taki, da ga je kralj za to v poslednjem trenutku odklonil, ker se mu v zunanji politiki Rističev program nizadosti varen zdel. Naj že bo, kakor rado in drago, Srbija ima zopet svoj kabinet, obstoječ iz sledečih članov: Garašanin, predsedništvo in notranje zadeve; Franasović, zunanje; Marinković, pravosodje; general Horvatić, vojno; Kujundžić, naučno ministerstvo; Mijatović, finance in narodno gospodarstvo; Topolović pa javne zgradbe.

Knez Aleksander praznoval je te dni svoj rojstni dan in lahko se reče, da ga ni sam praznoval, temveč z njim vred cela združena Bolgarija, izvemši rusko stranko. Narod bolgarski je svojemu junaku od vseh strani, koder-le imajo telegraf napeljan, brzojavno čestital k pomenljivemu dogodku. Po cerkvah se je pela slovesna služba božja. Ko je ta v Sofiji minula, podal se je bolgarski metropolit Klement h knezu, ktere ga je zagotovil, v svojem vošilu k rojstnemu dnevu popolne in neomahljive udanosti skupnega bolgarskega naroda. Vojaki so imeli veliko parado, po kateri so memo kneza defilirali in ga z viharimi hurá-klici pozdravljali. Cerkevne slovesnosti so se vdeležili vsi diplomati, le ruskega zastopnika ni bilo blizo. Hiše po mestu so bile tudi vse razun ruske agencije z zastavami olepšane. Takošna demonstracija od ruske strani je po celi Sofiji jako nepovoljen utis napravila. Rusija je s tem jako določno pokazala, kako da ji je Aleksander pri sreci, ktere ga bi rajši danes nego jutri poslala tjekaj, kjer poper raste, na njegovo mesto pa črnogorskega zeta Petra Karadjordjeviča posadila, ki do sedaj še nima nikjer lastne hiše in ne prestola, če tudi se je kar na roke oženil. No, to je pač mož lahko storil, ker mu je Rus tako lepo doto obljubil. Dokler kaj prida ne postane, menda vsako leto 100.000 rubljev. S tem bodeta dva človeka, posebno dokler otrok minata, že lahko živela, dokler se kje kak prazen prestol ne najde, na ktere ga se bo Peter vsedel.

Socijalni prevrati na Belgiškem so sicer potihnili, kako dolgo pa bo mir, tega nobeden ne vé. Socijalna stranka je na jako trdnih nogah, na veliko trdnjih, kakor bi si bil marsikdo mislil. Poglavitna zaslomba so ji vdani vredniki socijalno-demokratskih in pa framasonskih listov, ki jo hujskajo in dražijo; teh ima toliko na razpolaganje, kakor morda razun Amerike malo kje in vsi imajo tako znatno število naročnikov, da so vredniki plačani bolje nego dvorni sovetniki kraljevi; zato pa so se tudi z nepopisljivo zagrizenostjo posvetili svoji nalogi. Glavni organ belgiških socijalistov je „La Peuple“ in ima dva vrednika. Prvi se imenuje Volders, je 25 let star in je bil poprej uradnik pri neki banki ter je rojen Flamec. Tovariš njegov, Bertrand, je pri 30 letih star in je bil poprej za razpošiljevalca socijalističnega lista „Reforme“. „La Peuple“ izhaja še le komaj pol leta, pa ima 40.000 naročnikov. Razun tega lista izhajajo za socijaliste tudi še v Gentu „Vooruit“ (naprej) za 15.000 naročnikov in „Joonkft“ (bodočnost), tednik, za 25.000 naročnikov. V Antwerpnu izhaja socijalistični list „De Werker“ z 12.000 naročniki. Najmočnejša je socijalna stranka v Gentu, kjer ima že lastna založišča za obleko, lastno lekarno, lastne pekarije in lastnen pivovar. Iz vsega tega se razvidi jako trdna podlaga, na kateri ondašnji socijalisti stojé. Naj o tej priliki poprašamo, koliko naročnikov pa ima „Vaterland“ za celó veliko Avstrijo, oziroma tudi Nemčijo? Za sedaj ravno natančno ne vemo, vemo pa, da jih je bilo v prejšnjih letih okoli 4000. Kako malenkostno v mogočni Avstriji proti mali Belgiji! O „Slovencu“ že tako ne smemo nič reči — še do tisoča s številom naročnikov ne pririnemo, naj si še toliko prizadevamo. Zalostno res, „da otroci sveta v svojem rodu so vedno razumniši za svoje namene, kakor otroci svitlobe za božje kraljestvo.“ Zato raj pa tudi do ničesar ne pripravimo.

O vstanku v *Belgiji* piše poročevalec v „Köln. Vksztg.“ tako-le: „Rad bi povedal nekaj o notranjih vzrokih rabuke. Slovesnost komunistične spomenice v Lüttich-u 18. marca je razdevajočega zmaja oprostila in raznesla razstrelivo po vsi deželi. Od kod prihaja to? Resnica je, da ljudstvo, ki se je vzdignilo in nakopalo sebi nezuansko revščino in nesrečo, živi v razmerah silno žalostnih. Tovarnarji, po večem liberalci, niso storili nič ali toliko, kakor nič za delavce. Zaslužek je tako majhen, da se obitelj komaj preživi. 10.000 delavcev je že bilo brez dela in ti so bili precej pripravljeni požigati in pomagat anarhistom. Ti ljudje niso izobraženi. Liberalna vlada, ki je bila leta 1884 razrušena, se ni brigala za-nje (razun pri volitvah). Ti ljudje so po telesu in duši zanemarjeni, ni ga strahu Božjega,

toraj tudi ne spoštovanja do duhovske in deželne gosposke. — Klerikalci so vzrok, da teh delavcev, katolikov, niso bolje vzgajili! Tisti Baudoux, ktere ga so hotli delavci v kotel vreči, kteremu so tovarno in grajščino zažgali, je bil prvi radikalec, pri prvih volitvah so ga hotli postaviti za kandidata. V njegovem gradu, tako pripoveduje „Monde“, bi se bili imeli zbrati radikaleci, posebno republikanski vele-možje, da bi se bili posvetovali, kako bi prišli zopet do gospodarstva v Belgiji. Grad je bil zaradi tega prav krasno opravljen. Baudoux in drugovi tudi zato sovražijo katoliške duhovne, ker se trudijo delavce odvrtiti od pijanosti in jih napeljati k štednosti. Kaj pak, kdor v ponedeljek nima beliča v žepu mora delati po vsaki ceni in gospodar z njim ravna, kakor hoče. — Kar se je godilo meseca marca, to so se delavci naučili od liberalcev. Zanimivo je tudi, da je list „Reforme“ med temi strahovitosti ljudi še bolj plašil, ter stvari povečal, da je delavce z listom „Le Peuple“ dalje hujskal, jim pravo klical, vojno in vlado zaničeval in zoper njo delavce hujskal. Vrednik „Le Peuple“ je pri zboru, ktere ga je tukaj osnoval, prav dobro rekel: „Liberalizem nas je učil, kako gré snovati izgrede po ulicah; v njegovi službi smo to delali, kedar je šlo za to, da smo klerikalce vrgli; a mi pa delamo tako, kakor so nas radikaleci učili, a sebi v korist, mi snujemo vstajo delavcev, ubogih, zatiranih.“ A mislimo, da moramo vredniku le hvaležni biti, da je tako na vse usta povedal, kdo je učil delavce napravljati izgrede, razsajati in rogoviliti in — požigati.“ Sedaj pa svet menda več ne poreče: Klerikalci so krivi delavskih nemirov!

Izvirni dopisi.

S Krke, 5. aprila. Znano je marsikomu, koliko se je govorilo pred nekaj leti o naši pošti zaradi naznanilne deske, na kateri je bilo pisano le nemško, slovenskega pa se ni nič nahajalo. Kazalo je to potnikom, ki so tú popotovali, kakor da bi bili Bog vé v kake Nemce zašli. Govorilo se je tudi o poštno-uradnem pečatu, ker je bil pisan nemški, in še celó: „Obergurk bei Pösendorf,“ akoravno je bila pošta že dalje časa v Višnji gori. — Zdaj pa imam od tega nekoliko boljše poročati: Kaže se nam, da ne bomo slaběji od drugih krajev. Pri poštni postaji se zdaj nahajate dve naznanilni deski. Na eni je slovenski, na drugi nemški napis. Sicer bi dveh ne bilo treba, ker bi ena zadostovala; pa menda je nemško-poštni urad mislil, češ, da ne bo nemški jezik imel zadnjega prostora na Krki, naj pa imata obadva enake pravice.

Krško-poštni pečat je tudi skopnel z letošnjim zadnjim snegom. Zdaj se več ne bere na njem „Obergurk bei Pösendorf“ in tudi ne „Obergurk bei Weixelburg“, ampak „Obergurk“, „Krka“.

Vreme imamo sedaj dokaj lepo, sneg je skopnil, le po gozdih se še nahaja. Po njivah in vrtovih se je že lepo ozelenilo. Nekateri že dežja prosijo, pravijo, da je za oranje že presuho. Po travnikih se pa še povodenj nahaja. Zakaj? Uzroka vam ni treba znovič omenjati. Saj ste ga brali lansko leto v „Slovencu“. in sicer v št. 170 in št. 215. Če vam je ljubo, pa pogledjte v omenjene številke „Slovenca“, pa bodele videli, kaj se v njih nahaja in kaj je uzrok vednih povodenj pri nas.

Domače novice.

(Pri današnji dopolnilni volitvi) v I. razredu izvoljeni so bili od 64 volilcev sledeči kandidati za odbornike v mestni zbor: gospod dr. Alfonz Moschë, odvetnik v Ljubljani, z 60 glasovi; gosp. J. Murnik, cesarski svètnik, z 64 glasovi; gosp. Miha Pakič, trgovec, z 63 glasovi in gosp. Franc Ravnikar, dež. knjigovodja, z 61 glasovi.

(Grof Hohenwart) podá se čez velikonočne praznike v Rim, kamor je 6. t. m. odšla njegova soproga. Kakor znano, je hči njegova omožena z baronom Seilernom, ki je legacijski sovetnik pri avstrijskem poročništvu na papeževem dvoru.

(Častnima občanoma Postojnskima) gg. dežel-nemu predsedniku baronu Winklerju in c. kr. vladnemu sovetniku Ant. Globočniku izročila je deputacija Postojnska, obstoječa iz gg. dekana Hofstetterja, župana Vičiča in trgovca Kraigherja krasni diplomi.

(Požar pri tovarni za lim) trajal je včeraj še celi dan in so gasilci tukajšnjega prostovoljnega gasilskega društva do opoludne polne roke dela imeli. Kolikor smo do danes pozvedeli, rešili so mlin, kjer so se kosti mlele in pa hišo, kjer so stroji (mašine) stali. Velika sreča, da se plamen ni obližnil vseh velikanskih sodov z maščobo napoljenih, sicer bi

se niti omenjeni dve poslopji ne bili rešiti dali. Tako je pa po prizadevanju gasilcev vendar-le 36 sodov rešenih. Ljudi razun včeraš omenjenega Majarja ni nihče ponesrečil.

(Za zidanje nove vojašnice) v Ljubljani sprejela se je ponudba kranjskega stavbenega društva.

(Proti obsodbi) včeraš omenjene pravde: opat Wretschko contra Čagran, kjer je bil poslednji obsojen na 150 gld. globe, Sakovšek na 20 gold., „Südsteirische Post“ pa na 80 gold. zgube kaveije, vložila se je pritožba.

(Tržaški okoličani V. okraja) imajo v nedeljo 11. t. m. dopolnilno volitev v mestni zbor. Kandidat je g. Matija Valentin Šivic, inženir. Nova volitev je sicer nastopek krivice, ker volitev dne 24. januarja t. l. se je vršila popolnoma postavno in zmaga kandidata „Edinosti“ ni bila le sijajna in častna, temuč tudi skoz in skoz pravična. Ali, bratje volilci, prebijte tudi to krivico, kakor ste prebili že marsiktero v zavesti, da, kdor dela krivico ljudstvu, prej ali slej zapade zasluženi kazni. Potrpíte, pa hitete v nedeljo zopet vsi na volišče; nobeden volilec, kateri čuti v sebi ljubezen do svojega domačega ognjišča, do mile mu materinščine, do Kristusove vere in do predrage nam Avstrije, naj ne ostane doma; vsak naj stori svojo dolžnost in naj pomaga pravici do zmage!

(Predavanje o cepljenji trt) ima potovalni učitelj gosp. Gustav Pirc v nedeljo 11. t. m. dopoldne v Križevem pri Kostanjevici in popoldne v Čatežu.

(Upniki iz Tschinkelneve konkursne mase) do bili bodo menda po 8 do 10%.

(Razpisana je služba) drugega rudarskega zdravnika pri c. k. rudarskem ravnateljstvu v Idriji. Plače vleče 1200 gld., popotnine 400 gld. in pa prosto stanovanje ima. Opomniti je, da pokojnine na starost nima nobene. Prošnje do 15. maja na c. kr. ravnateljstvo.

(Goriški državni pravdnik) g. Evgen Taddei prestavljen je iz Gorice v Trst. Na njegovo mesto v Gorico je imenovan Tržaški c. kr. pravdniški namestnik g. Canevari.

(Na kadetskem ustavu v Karlovcu) bode za bodoče šolsko leto za kakih 30 učencev prostora, ki bi imeli veselje častniškemu stanu posvetiti se. Prošnje naj se vlagajo do 25. julija na zapovedništvo c. k. kadetskega ustava ravno tam. Za sprejem v prvo leto treba je z dobrim vspehom dovršenih 4 spodnjih razredov srednjih šol.

Razne reči.

— Z vojskami in vojskovanjem v bodočnosti pečali so se že več časa „Polit. Fragmente“. Kdor je dotične spise, bilo jih je VIII, iz peresa ranjcega časnikarja A. Peneke, pazno bral, moral jim je pripoznati resnico. Kakor vse prejšnje, prav tako zanimiv je konečni posledični zaključek: kakošne namreč bodo bodoče vojske. Pisatelj trdi in je trditelj tudi dokazal na podlagi današnje mednarodne, grozno sovražne politike, da bodoče vojske gledé krivolčnosti, neusmiljenosti in brezsrčnosti ne bodo prav nič zaostajale za vojskami, ki jih ima zgodovina vknjižene v začetku tega stoletja. Presege jih bodo pa velikansko gledé stroškov in vničevanja narodnega blagostanja. Kar že državna različenost med prebivalci v boji si nasproti stoječimi ne bo mogla doseči, pripomoglo ji bo politično in plemensko sovraštvo do groznega mednarodnega klanja in pobijanja. Da bi se Evropa razorožila, na to še misliti ni. Tega se je sploh še le nadejati, kedar bode Evropa še drugačen politični obraz dobila, kakor ga ima danes, ter se mora še to in ono težišče iz današnjega mesta na drugo, novo premakniti. Evropski narodi so se sicer že mnogo klali med seboj, toda še vse premalo, da bi n. pr. kak Bismark spredel, da je razoroženje bolj koristno, kakor pa tri še s tako slavo pridobljene vojske. Še se bode treba klati, preden se bo svet prepričal, da je sedanjih deset milijonov bajonetov največja zapravljivost, ktere nikdo dostojno opravičiti ne more. Žalostne skušnje bodo svet spame-tovale, a potomci se nam bodo smejali, češ, kaki bedaki so bili naši predniki, da so tolikanj milijonov vsako leto za ohranjenje miru zmetali, namesto da bi bili kar od kraja orožje proč pometali in rajši milijone pridržali.

Telegrami.

Atene, 7. aprila. Čete Ejuba paše skušale so zasesti Meluneško sotesko, po kateri se pride iz Elanose v Lariso, pa so jim nakano grški vojaki preprečili.

Carigrad, 8. aprila. Po najnovejših novicah iz Sofije bi bil bolgarski knez pač pri volji sprejeti in podpisati turško-evropejsko pogodbo, ne pa turško-bolgarske, ker se hoče vkloniti samo mednarodnim sklepom. Ruski poslanec je pripravljen za odhod v Livadijo.

Rim, 8. aprila. „Popolo Romano“ piše, da bo ministerstvo odstopilo.

Umrli so:

5. aprila. Marija Pöderžaj, gostija, 55 let, Gospodske ulice št. 9, srčna vodenica. — Janez Eichinger, delavec, 12 let, Poljanski nasip št. 50, Morbus Brighi. — Avgusta Pirc, delavka, 21 let, Opekarska cesta št. 27, jetika. — Jožef Kocijan, čevljar, 88 let, Vogove ulice št. 9, Marasmus. — Janez Snoj, delavčev sin, 3 mes., Karlovske ulice št. 22, božjast.

Tuji.

6. aprila.

Pri **Matiju**: Dr. Henrik pl. Billinig, odvetnik, z Dunaja. — Bechheim, trgovec, z Dunaja. — Rudolf Weck, trg., pot., iz Solingena. — S. Felber, grajšček in pos. tovarne, s soprogo, iz Scharditza. — J. Kohn, trgovec, iz Prage. — P. Schmidt, trgovec, iz Steyra. — Rudolf Lubach, trgovec, iz Budapešte. — K. Anton, tajnik „Aziende“, iz Graca. — Conte A. Cedassemare, c. k. kamornik, s soprogo, iz Trsta. — Janez Kobler, k. vpok. uradnik, iz Reke. — Janez Haller, trgovec, iz Siska.

Pri **Stonu**: Adolf Fischer, zlatar, z Dunaja. — Millet, Wiethe, Montner, trg. pot., z Dunaja. — Wirth, inženir, iz Graca. — Ignacij Filip, trgovec, iz Dombóvára. — Botalich, Kohnfelder, trgovec, iz Trsta. — Josip Zupan, trgovec, iz Celovca. — Aussetz, c. k. poštar, iz Krškega. — Amalija Ahačič in P. Ulrih, iz Železnikov. — Janez Bartl, učitelj, s soprogo, iz Šmarji.

Pri **Tavčarji**: Ant. Lončarič, stavb. podvzetnik, iz Reke. — Dr. Ferd. Sonnewend, c. k. polk. zdravnik, iz Gorice.

Pri **Bavarskem dvoru**: Jera Marx, pos. strelšča, iz Hochstädta.

Pri **Južnem kolodvoru**: Josip Stukhart, trg. pot., z Dunaja. — Kaufmann, zasebnik, iz Reke. — Kraliček, mesar, iz Celovca. — Franc Ivanetič, iz Hrastnika.

Pri **Avstrijskem caru**: Moric Naake, zasebnik, iz Bühlaua. — V. Hudovernik, komi, iz Celovca.

Pri **Virantu**: Ferd. Zara, iz Škofje Loke. — Ferd. Thurnher, iz Travnika. — Josip Šusteršič, iz Toplice. — Josip Košak, iz Podgabna.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje	Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v mm
opazovanja	zrakomera v mm	toplomera po Celziju			
7. u. jut.	732-33	+10-4	sl. zp.	oblačno	2-40
7. u. pop.	734-87	+9-4	sl. zp.	dež	
9. u. zveč.	740-60	+6-0	sl. vz.	oblačno	

Zjutraj oblačno, popoldne dež, ppozem se je zjasnilo in zelo hladno postalo. Zvečer ob 8. uri se je zopet pobleščilo. Srednja temperatura gorkote 8-6° C., za 0-2° pod normalom.

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

8. aprila.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	85 gl. 40 kr.
Sreberna „ 5% „ 100 „ (s 16% davka)	85 „ 50 „
4% avstr. zlat. renta, davka prosta	114 „ — „
Papirna renta, davka prosta	101 „ 75 „
Akcije avstr.-ogerske banke	878 „ — „
Kreditne akcije	296 „ 40 „
London	125 „ 80 „
Srebro	— „ — „
Francoski napoleon	10 „ — „
Ces. cekini	5 „ 93 „
Nemške marke	61 „ 65 „

Od 7. aprila.

Ogerska zlat. renta 4%	103 gl. 85 kr.
papirna renta 5%	95 „ 45 „
Akcije anglo-avstr. banke	200 gl. 118 „ 10 „
„ Ländersbanke	116 „ 80 „
„ avst.-oger. Lloyda v Trstu	622 „ — „
„ državne železnice	254 „ — „
„ Tramway-društva velj. 170 gl.	206 „ 90 „
4% državne srečke iz l. 1854	250 gl. 129 „ — „
4% „ „ 1860	500 „ 139 „ 75 „
Državne srečke iz l. 1864	100 „ 170 „ 25 „
„ „ 1864	50 „ 169 „ 50 „
Kreditne srečke	100 „ 179 „ 25 „
Ljubljanske srečke	20 „ 22 „ — „
Rudolfove srečke	10 „ 18 „ — „

Umetne

(20)

zobe in zobovja

ustavlja po najnovejšem ameriškem načinu brez vsakih bolečin ter opravlja plombovanja in vse zobne operacije

zobozdravnik A. Paichel,
poleg Hradskega mostu, I. nadstropje.

Izšla je ter se dobiva v **Katoliški Bukvarni** v Ljubljani knjiga:

Kmetom v pomoč.

Narodno-gospodarska razprava.

Spisal

IVAN BELEC,

župnik.

Knjiga obsega 9 pól v osmerki. — Cena ji je 25 kr., po pošti 5 kr. več, kdor jih vzame deset skupaj, dobi najjeto brezplačno.

Častitim svojim kupovalcem in vsem drugim, ki kaj v mojo stroko spadajočih reči potrebujejo, naznam, da sem danes svojo

filjalo v Slonovih ulicah

v lastni hiši štev. 10-12

otvoril, ter jih k obilnim naročbam na

oljnate in suhe barve, firneže, lake itd.

prijazno vabim.

V Ljubljani, 3. aprila 1886.

ADOLF HAUPTMANN,
tovarna oljnatih barv, firnežev in lakov.

V Katoliški Bukvarni v Ljubljani se dobiva nova knjiga:

STAVBINSKI SLOGI,

ZLASTI KRŠČANSKI,

NJIH RAZVOJ IN KRATKA ZGODOVINA,

Z DODATKOM

O ZIDANJI IN POPRAVLJANJI CERKVA.

(19)

V tekstu 145 slik in 40 tabel s 305 slikami.

Spisal

J. FLIS,

špiritual v knezo-škof. duhovenskem semenišči.

Vsa knjiga obsega 33 pól v četvorki in veljá 6 gld. 50 kr.

Knjigo imamo tudi v sledečih ličnih in solidnih vezih: V pol platnu, z zlatotiskanim naslovom na hrbtu 7 gld. 50 kr. — V platnu, barvano obrezo, z zlatotiskanim naslovom na hrbtu in platnicah 8 gld. — V platnu, zlato obrezo, z zlatotiskanim naslovom na hrbtu in platnicah, ter pozlačenimi platnicami 9 gld.